

ondersteuningspunt
palliatieve terminale zorg

Aanwinstenlijst Agora Documentatiecentrum april 2006

Al deze nieuwe aanwinsten, plus nog vele andere titels die wij in onze collectie hebben, kunt u lenen en per post toegezonden krijgen. U moet zelf zorgdragen voor retourzending. De aanwinsten zijn aangeschaft, veelal ook op verzoek van gebruikers van het Documentatiecentrum. Neem contact op als u op zoek bent naar een boek, rapport, nota, protocol of andere informatie.

Tel : 030-6575898 of

E-mail : documentatiecentrum@palliatief.nl

Bestellen via de online catalogus

U kunt in de online catalogus, te vinden op <http://documentatiecentrum.palliatief.nl/>, de titels die u daarin hebt opgezocht meteen online bestellen. U selecteert welke titels u toegezonden wilt krijgen en de bestelling wordt automatisch geplaatst!

Agora Documentatiecentrum palliatieve terminale zorg

Stichting Agora, het landelijk ondersteuningspunt palliatieve terminale zorg, realiseerde in samenwerking met de ZorgMediatheek, in maart 2004 een landelijk documentatiecentrum palliatieve zorg. Een centrum waar een uitgebreide en groeiende collectie van relevante boeken, rapporten, nota's en andere documenten beschikbaar wordt gesteld. De Agora collectie bestaat uit zowel Nederlands- als Engelstalige literatuur. Bij aanvang is de collectie nog bescheiden, ongeveer 250 titels, maar dit zal in de loop van de tijd sterk groeien.

Iedereen kan terecht bij het Agora Documentatiecentrum. De eenvoudigste methode is via de website van Agora, www.palliatief.nl. In de website kan ook de catalogus van het Documentatiecentrum worden geraadpleegd, kunnen titels worden geselecteerd en kan iedereen, na opgave van de gewenste gegevens, verzoeken tot lenen van documenten indienen. Het Agora Documentatiecentrum kan ook tijdens kantooruren worden gebeld via 030-6575898 voor zoekvragen, of worden benaderd per e-mail naar documentatiecentrum@palliatief.nl. Het centrum is fysiek ondergebracht bij de Zorgmediatheek in Waddinxveen en kan daar desgewenst ook worden bezocht na het maken van een afspraak. Tweede Bloksweg 4.

**ORGANISATIE VAN DE (LICHAMELIJKE)
GEZONDHEIDSZORG**

Gezondheidszorg **01.0/A3**
Disease Management in de Nederlandse
Context- Schrijvers, Guus - Igitur - Utrecht-
2005- 142 p.

Mantelzorg **01.3.1/A4**
Logeren biedt respijt : Adempauze voor
mantelzorgers- Moree, Marjolein - NIZW -
Utrecht- 2005- 44 p.

Mantelzorg **01.3.1/A5**
Zorgboek Mantelzorg : Zorgen voor een ander-
Coene, E.H. - Stichting September -
Amsterdam- 2003- 256 p.

**Palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke
beperking is nog lastig**

Mensen met een verstandelijke beperking die ongeneeslijk ziek zijn, vallen wat gezondheidszorg betreft vaak tussen wal en schip. Tegelijk is het zo dat in de gehandicaptenzorg vaak elementaire kennis ontbreekt van zorg rondom het levenseinde (palliatieve zorg). Samenwerking en kennisuitwisseling tussen zorgsectoren is noodzakelijk om die versnippering van know-how tegen te gaan, zodat ook mensen met een verstandelijke beperking goede palliatieve zorg kunnen krijgen. Dit blijkt uit onderzoek van het onderzoeksinstituut NIVEL, e Universiteit Maastricht en het Gouverneur Kremers Centrum. Er zijn in Nederland ruim 110.000 mensen met een verstandelijke beperking. De zorg aan terminaal zieke mensen met een verstandelijke beperking zorgt echter voor allerlei problemen, die soms zeer praktisch van aard zijn. Reguliere zorgverleners weten bijvoorbeeld niet goed hoe ze met een persoon met een verstandelijke beperking kunnen communiceren over diens naderende dood, of over wensen rondom het levenseinde. In de instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking is veel expertise over deze doelgroep aanwezig, maar is de kennis over en ervaring met palliatieve zorg beperkt. Zo worden in de verstandelijk gehandicaptenzorg de in de reguliere palliatieve zorg ingeburgerde methoden om pijn te meten bij mensen die niet verbaal kunnen communiceren, nog niet of nauwelijks gebruikt, simpelweg omdat men daar niet weet dat ze bestaan. Ook maken instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking beperkt gebruik van de adviezen die ze kunnen krijgen van de bestaande Consultatieteams Palliatieve Zorg. Download publicatie: via www.nivel.nl
Bron: persbericht Nivel, 14-3-2006

Mantelzorg **01.3.1/A6**
Mantelzorg in de palliatief terminale fase :
Aanbevelingen voor ondersteuning van
mantelzorgers- Visser, Geraldine - Lemma -
Den Haag- 2006- 119 p.

OPLEIDINGEN

Opleidingen **03.0/A2**
Europese richtlijnen voor het opleidingstraject
van verpleegkundigen in de palliatieve zorg-
EAPC - Milaan- 2005- 49 p.

**GENEESKUNDE, VERPLEEGKUNDE &
ALGEMENE LICHAMELIJKE KLACHTEN**

Dementie |Alternatieve Geneeswijzen
09.0.1/A2
Aroma-activiteiten met ouderen- Koot-Fokkink,
Angelika - HB Uitgevers - Baarn- 2004- 87 p.

Alternatieve Geneeswijzen |Verpleeghuizen
09.0.1/A3
Complementaire Zorgvormen in het Verpleeg-
huis (Deel 2) : Evaluatie van de tweede fase
van het werken met aromatherapie en
massage in Verpleeghuis en Activierings-
centrum Antonius Jsselmonde- Cleuver,
Laurie - Maia - Rotterdam- 2003- 62 p.

Pijn **09.14.6/A6**
Pijn en cultuur- Driessen, Henk -
Wereldbibliotheek - Amsterdam- 2002- 191 p.

Pijn **09.14.6/A9**
Verlichting van pijn in de palliatieve fase-
Wanrooij, Bernardina - -2005-

Geneesmiddelen **09.2/A1**
Procedure Continue subcutane
medicatie-toediening in de thuissituatie-Netwerk
Palliatieve Zorg - Arnhem- 2004- 7 p. +
bijlagen

Huisarts: Palliatieve sedatie is geen euthanasie!

Op 7 december 2005 werd door artsenorganisatie KNMG de nieuwe richtlijn voor palliatieve sedatie (pijnbestrijding bij terminale patiënten) gepresenteerd. Hierin wordt gesteld dat palliatieve sedatie ten onrechte in de hoek van het levensbeëindigend handelen wordt geplaatst. Inmiddels is eveneens bekend gemaakt dat palliatieve sedatie niet langer strafrechtelijk zal worden vervolgd. Terecht, in de ogen van de Nederlandse huisartsen, die euthanasie en palliatieve sedatie als twee zeer verschillende zaken zien, zo blijkt uit onderzoek van MarketResponse. Zij zien palliatieve sedatie en euthanasie als twee zeer verschillende begrippen; palliatieve sedatie is gericht op het vermijden van ondraaglijk lijden, euthanasie op het actief beëindigen van een leven. 15% van de respondenten vindt overigens wél dat palliatieve sedatie als een vorm van euthanasie kan worden gezien. Sommige artsen stellen dat palliatieve sedatie juist wordt ingezet om euthanasie te voorkomen. Acceptatie van palliatieve sedatie, het invoeren van de richtlijn en het staken van vervolging zijn belangrijk. Dat het onderwerp emotie oproept, is af te leiden uit de opmerkingen van de huisartsen zelf in dit onderzoek, zoals: palliatieve sedatie is in het verlengde van de eed die wij als artsen hebben afgelegd, ligt in het verlengde van goede stervensbegeleiding en palliatieve sedatie kan een uitkomst zijn voor mensen die niet het laatste stuk van hun lijden bij volle bewustzijn willen ervaren.

Bron: persbericht MarketResponse, 18-1-2006

Spierziekten **12.2.13/A1**
Palliatieve terminale zorg voor mensen met
chronisch progressieve spierziekten,
onderzoeksverslag- Kleverlaan, Nel -
Vereniging Spierziekten Nederland - Baarn-
2005- 56 p.

Spierziekten 12.2.13/A2
Tijd van leven : Zorg voor mensen met een spierziekte-Vereniging Spierziekten Nederland - Baarn- 2005- 25 p.

Hart- En Vaatziekten 12.7.5/A2
Hoe denken patiënten met vergevorderd hartfalen over sterven ?- Willems, Dick - - 2005-

Radiotherapie 12.7.7/A15
Bestraling : Wat betekent dat voor mij ? : Alles over kanker en radiotherapie- Kal, H.B. - Immerc - Wormer- 2001- 101 p.

Kanker 12.7.7/A16
Oncologie voor de algemene praktijk- Vries, J. de - Van Gorcum - Assen- 2005- 392 p.

Palliatieve Zorg 12.7.7/A2
Palliatieve zorg : Richtlijnen voor de praktijk- Graeff, A. de - Vereniging van Integrale Kankercentra - Utrecht- 2006- 767 p.

VERPLEEGHUIZEN

Verpleeghuizen 13.2.6/A6
Vrijbuiters in het Verpleeghuis : Een 'lastige' bewoner als leermeester in loslaten- Dekoninck, Caroline - IMOZ - Apeldoorn- 2005- 31 p.

VERSTANDELIJK GEHANDICAPTEN

Verstandelijk Gehandicapten 14.1/A15
Een mantel om je heen : Palliatieve ondersteuning in De Lovie-De Lovie - Poperinge- 2005- 17 p.

PALLIATIEVE ZORG

Palliatieve Zorg 22.0/A156
Berichten van een naderend einde- Bok, Pauline de - Veen - Amsterdam- 2005- 288 p.

Netwerken 22.0/A157
Monitor CVTM-regeling Deel 2 : netwerken palliatieve zorg, resultatenmeeting 2005- Baecke, J.A.H. - -2005- 22 p. + bijlage

Palliatieve Zorg 22.0/A159
Monitor palliatieve zorg, rapport 2005- Mistiaen, P. - NIVEL - Utrecht- 2005- 279 p.

Palliatieve Zorg 22.0/A160
Needs-assessment in palliative care : Development of instruments for clinical practice- Osse, B.H.P. - Radboud Universiteit - Nijmegen- 2005- 201 p.

Versterven |Voeding 22.0/A161
Samenvatting van aandachtspunten uit de notitie voor vocht en/of voedsel rond het levenseinde-AVVV - Utrecht- 2005- 16 p.

Palliatieve Zorg 22.0/A162
Evaluatie Programma Palliatieve Zorg in de Terminale Fase-ZonMw - Den Haag- 2004 - 69 p

Agora en de VIKC werken samen aan netwerksites

Begin 2005 bleek dat er een versnipperde en onduidelijke situatie bestaat rond de mogelijkheden om als netwerken palliatieve zorg informatie op internet te publiceren. Aansluiten bij Palliatief.nl, bij IKCnet, of zelf een website ontwikkelen, er is van alles mogelijk. Agora, landelijk ondersteuningspunt palliatieve terminale zorg en de VIKC (Verenigde Integrale Kankercentra) hebben besloten samen te werken om verbetering te brengen in deze situatie. Er zal een landelijke website, een centraal netwerkenportaal worden gemaakt. Aan dit portaal worden de nieuwe sites van netwerken palliatieve zorg gekoppeld. Voor de netwerksites wordt een eenvoudig te vullen basisontwerp met veel praktische opties gemaakt. Belangrijk onderdeel van de opzet is een database van palliatieve zorgvoorzieningen. De ZorgMediatheek is ingeschakeld om het netwerkenportaal, het ontwerp voor de netwerksites en de database te ontwikkelen. Uitgangspunt daarbij zijn de wensen en behoeften van de netwerken palliatieve zorg.
Bron: bericht Agora, 30-11-2005

Palliatieve Zorg 22.0/A163
Conferentie Consultatie in de palliatieve zorg, 29 september 2005-Agora - Bunnik- 2005- 32p

Misselijkheid 22.0/A165
De behandeling van misselijkheid en braken in de palliatieve fase- Koelewijn, Marijse - -2005-

Dyspnoe 22.0/A166
Verlichting van dyspnoe in de palliatieve fase- Wanrooij, Bernardina - 2005

Palliatieve Zorg 22.0/A167
Samen sta je sterk : Een pleidooi voor interdisciplinaire samenwerking in de palliatieve zorg in de eerste lijn- Boorsma, Marijke - 2005

Delier 22.0/A168
De aanpak van het delier in de palliatieve fase- Wanrooij, Bernardina - 2005

Depressies 22.0/A169
Herkenning en behandeling van depressie in de palliatieve fase- Koelewijn, Marijse - 2005

Palliatieve Zorg 22.0/A171
De dood van dichtbij- Proot, Ireen - -2005

Netwerken 22.0/A172
Ervaren kenlpunten bij het palliatief consultteam regio Arnhem, onderzoeksverslag, afstudeerproject- Roosendaal, Kim - HBO-V - Nijmegen- 2005- 49 p.

Communicatie |Ziekenhuizen 22.0/A173
Tussen hoop en vrees : Palliatieve behandeling en communicatie in ziekenhuizen- The, Anne-Mei - Bohn Stafleu Van Loghum - Houten- 2006- 124 p.

Palliatieve Zorg 22.0/A174
Palliatieve zorg : Zorg voor het leven : Een onderzoek naar de specifieke bijdrage van de residentiele palliatieve zorgverlening- Cannaerts, Nancy - Academia Press - Gent- 2000- 160 p.

Kwaliteit terminale zorg in Nederland vrijwel onbekend
 'Over de kwaliteit van de zorg voor terminale patiënten in Nederland is weinig bekend. In Nederland ontbreekt systematische informatie over de kwaliteit van leven in de laatste levensfase. Daardoor is het zeer moeilijk om inzicht krijgen in de behoefte in de zorg voor terminale patiënten en waar bijgevolg het beleid corrigerend moet optreden.', aldus Luc Deliens, per 1 oktober 2005 benoemd tot hoogleraar Publieke Gezondheid en Palliatieve Zorg aan VU medisch centrum in Amsterdam. De leerstoel is een initiatief van Monuta Uitvaartzorg en -verzekeringen. Slechts op enkele plekken in de wereld zijn hoogleraren benoemd die zich richten op de trans- en extramurale zorg voor terminale patiënten. Door de benoeming van Deliens beschikt het VU medisch centrum nu over twee leerstoelen palliatieve zorg, de leerstoel van Luc Deliens gericht op public health en de leerstoel van Wouter Zuurmond gericht op klinische zorg. Beide hoogleraren zijn verbonden aan het Expertise Centrum Palliatieve Zorg i.o. De leerstoel van Deliens is ondergebracht bij het EMGO-instituut en de Afdeling Sociale Geneeskunde van VU medisch centrum. Deliens zal zich richten op drie thema's: behoeften en problemen in de palliatieve zorg, kwaliteit van zorg en tot slot de relatie tussen palliatieve zorg en medische beslissingen rond het levenseinde. Vanuit de leerstoel wordt gewerkt aan het initiëren en stimuleren van maatschappelijke discussies over de kwaliteit van sterven.
Bron persbericht VUMc, 10-11-2005

Kinderen 22.0/A176
 Oxford Textbook of Palliatieve Care for Children- Goldman, Ann - Oxford University - Oxford- 2006- 661 p.

Palliatieve Zorg 22.0/A177
 Als genezen niet meer mogelijk is : Laatste hulp bij snel voortschrijdende ziekten : palliatieve zorg- Zuurmond, W.W.A. - Inmerc - Wormer- 2006- 85 p.

Versterven |Voeding 22.0/A178
 De kwestie voedsel en vocht : Handreikingen voor zorgsituaties waarin eten, drinken en kunstmatige voeding een rol spelen-AVVV - Utrecht- 2006- 14 p.

Versterven |Voeding 22.0/A178
 De kwestie voedsel en vocht : Handreikingen voor zorgsituaties waarin eten, drinken en kunstmatige voeding een rol spelen-AVVV - Utrecht- 2006- 14 p.

Palliatieve Zorg 22.0/A23
 Handboek palliatieve zorg- Spreeuwenberg, C. - Elsevier - Maarssen- 2005- 468 p.

ROUWVERWERKING

Rouwverwerking 22.1/A39
 Als ouderen rouwen : Oudere helpen bij verlies- Adriaensen, Marie-Christine - Lannoo - Tiel- 2005- 263 p.

Rouwverwerking |Kinderen 22.1/A41
 Dood : Mijn boek over verdriet en verder gaan- Tulleners, Astrid - Uitgeverij Pereboom -2005- 79 p.

EUTHANASIE/SEDATIE

Euthanasie 22.2/A19
 Dood gewoon ? : Perspectieven op 35 jaar euthanasie in Nederland- Lieveerse, P.J. - Buijten & Schipperheijn - Amsterdam- 2005- 189 p.

Sedatie 22.0/A22
 Intermediair : De rol van de verpleegkundige bij sedatie in de laatste levensfase- Hendriksen, Eveline - Haagse Hogeschool - Den Haag- 2005- 39 p.

Sedatie 22.2/A24
 KNMG-richtlijn palliatieve sedatie- Knottnerus, B.J. - KNMG - Utrecht- 2005- 65 p.

Euthanasie 22.2/A25
 Handling requests for euthanasia and physician-assisted suicide- Jansen-van der Weide, Martine - VU - Amsterdam- 2005-152 p

Dementie |Euthanasie 22.2/A26
 Dementie en euthanasie : Overwegingen bij een duivels dilemma- Jonguiere, Rob -2005-

Sedatie 22.2/A27
 Begrippen en zorgvuldigheidseisen met betrekking tot de besluitvorming rond het levenseinde in de verpleeghuiszorg-AVVV - Utrecht- 2006- 81 p.

Verpleeghuizen |Sedatie 22.2/A28
 Zorgvuldige zorg rond het levenseinde : Een handreiking voor verpleegkundigen, verpleeghuisartsen en verzorgenden-AVVV - Utrecht- 2006- 58 p.

MAATSCHAPPELIJK WERK

Maatschappelijk Werk 25.0/A1
 De mogelijkheden van het maatschappelijk werk in de palliatieve zorg- Pater, Chris - Haagse Hogeschool - Den Haag- 2004- 76 p.

ALLOCHTONEN

Allochtonen 25.8.1/A4
 Multicultureel sterven in het ziekenhuis- Pijnenburg, Martien - Damon - Budel- 2006- 112 p.

Allochtonen 25.8.1/A4
 Multicultureel sterven in het ziekenhuis- Pijnenburg, Martien - Damon - Budel- 2006- 112 p.

SOCIALE WETENSCHAPPEN

Emoties 29.4.4/A1
 Emoties in de zorg - Royers, Theo - Bohn Stafleu Van Loghum - Houten- 2005- 66 p.